

สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ (People's Republic of Bangladesh)

เมืองหลวง กรุงธากา

ที่ตั้ง อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของอนุทวีปเอเชียใต้ บริเวณเส้นละติจูดที่ 24 องศาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 90 องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 148,460 ตร.กม.

อาณาเขต ความยาวของเส้นพรมแดนทั้งหมด 4,413 กม.

ทิศเหนือ ตะวันออก ตะวันตก ติดกับอินเดีย (4,142 กม.)

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ติดกับเมียนมา (271 กม.)

ทิศใต้ ติดกับอ่าวเบงกอล (580 กม.)

ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากการทับถมของดินทราย มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตร เป็นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำที่สำคัญ 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำคงคา พรหมบุตร และเมคนา (Meghna) พื้นที่ทาง ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบเชิงเขาขนาดใหญ่ ส่วนทางตะวันออกเฉียงใต้เป็นเทือกเขาสูง

ภูมิอากาศ บังกลาเทศมีภูมิอากาศเป็นแบบเขตร้อน โดยบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะร้อนชื้นตลอดทั้งปี ภาคกลางและภาคตะวันตกจะร้อนชื้นสลับแล้ง ส่วนภาคเหนือจะกึ่งร้อน ฝนตกชุก ภูมิอากาศของบังกลาเทศ แบ่งเป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่ ต.ค.-มี.ค. อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 11-29 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่ม ตั้งแต่ มี.ค.-มิ.ย. อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 21-34 องศาเซลเซียส และฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ มิ.ย.-ต.ค.

ภัยธรรมชาติที่บังกลาเทศประสบอยู่เป็นประจำ ได้แก่ ความแห้งแล้ง และพายุไซโคลน บังกลาเทศประสบปัญหาพายุไซโคลนพัดเข้าทำลายบ้านเรือนและชีวิตประชาชนปีละหลายครั้ง

ประชากร 174,187,188 คน (ต.ค.2567) ประกอบด้วย เชื้อสายเบงกาลี 98.9% อื่น ๆ 1.1% อัตราส่วน ประชากรจำแนกตามอายุ : วัยเด็ก (0-14 ปี) 25.38% วัยรุ่นถึงวัยกลางคน (15-64 ปี) 67.09% และวัยชรา (65 ปีขึ้นไป) 7.53% อายุขัยเฉลี่ยของประชากรโดยรวม 73.57 ปี เพศชายประมาณ 71.8 ปี เพศหญิงประมาณ 75.6 ปี อัตราการเกิด 17.5 คนต่อประชากร 1,000 คน อัตราการตาย 5.5 คนต่อประชากร 1,000 คน อัตรา การเจริญเติบโตของประชากร 0.91%

ศาสนา อิสลาม 89.8% ฮินดู 9.1% และศาสนาอื่น ๆ 0.7%

ภาษา ภาษาเบงกาลี (Bengali) เป็นภาษาราชการ นิยมใช้ภาษาอังกฤษในภาคการศึกษาและธุรกิจ และมีภาษาท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อย

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 74.9% ชาย 77.8% หญิง 72% งบประมาณด้านการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2566-2567 จำนวน 7,960 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยรัฐบาลจัดการศึกษาแบบให้เปล่าแก่เด็กหญิงจนถึงเกรด 10 การศึกษาภาคบังคับ 6 ปี และให้ค่าจ้างเรียนแก่นักศึกษาศรี บังกลาเทศมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 14 แห่ง และ เอกชน 19 แห่ง มหาวิทยาลัยแพทย์ของรัฐ 14 แห่ง และเอกชน 11 แห่ง วิทยาลัยทันตแพทย์ 3 แห่ง วิทยาลัย เทคนิค 4 แห่ง วิทยาลัยทั่วไป 2,409 แห่ง สถาบันเทคโนโลยี 4 แห่ง และโรงเรียนสอนศาสนา 7,276 แห่ง

การก่อตั้งประเทศ เดิมดินแดนของบังกลาเทศเป็นส่วนหนึ่งของชมพูทวีป (อินเดีย) เคยมีความเจริญรุ่งเรือง ทางศาสนาพราหมณ์และพุทธมาก่อน ต่อมาพ่อค้าชาวอาหรับได้นำศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ จนกลายเป็น ศาสนาหลักมาจนถึงทุกวันนี้ ชมพูทวีปตกเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักรเมื่อปี 2300 และได้รับเอกราช เมื่อปี 2490 แต่ขณะนั้นบังกลาเทศยังเป็นส่วนหนึ่งของปากีสถาน เรียกว่าปากีสถานตะวันออก ต่อมาชาว เบงกาลีในปากีสถานตะวันออกไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาลกลาง ประกอบกับมีความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม และเชื้อชาติ ชาวเบงกาลีจึงจัดตั้งพรรคสันนิบาตอวามิ (Awami League-AL) ขึ้นเมื่อปี 2492 เพื่อ ปกป้องผลประโยชน์ของชาวเบงกาลี โดยมีชีค มูจิบูร ราห์มาน เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อปากีสถานตะวันออกประกาศแยกตัวจากปากีสถานตะวันตก ทำให้เกิดการสู้รบระหว่างปากีสถานตะวันออกกับตะวันตก อินเดียส่งทหารเข้าไปช่วยปากีสถานตะวันออก จนปากีสถานตะวันออกสามารถแยกตัวเป็นเอกราช และจัดตั้งเป็นสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศเมื่อ 26 มี.ค.2514 โดยมีชีค มุจิบูร ราห์มาน ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของบังกลาเทศ ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นบิดาผู้ก่อตั้งบังกลาเทศ (Father of the Nation)

วันชาติ 26 มี.ค. (ได้รับเอกราชจากปากีสถานตะวันตกเมื่อปี 2514)

การเมือง ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และมี นรม.เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 เขต

ฝ่ายบริหาร : มี นรม.เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหาร กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ และเป็นผู้แต่งตั้ง รมต. และ ออท.ประจำประเทศต่าง ๆ

ฝ่ายนิติบัญญัติ : มีเพียงสภาเดียวคือ Jatiya Sangsad หรือสภาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 300 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระ 5 ปี หน้าที่สำคัญคือ ออกกฎหมายและข้อมติ จัดให้มีการไต่สวนในเรื่องที่มีความสำคัญ และให้ความเห็นชอบเรื่องงบประมาณและภาษี

ฝ่ายตุลาการ : บังกลาเทศใช้ระบบศาลแบบสหราชอาณาจักร มีทั้งศาลแพ่งและศาลอาญา โดยศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ Appellate Division และ High Court Division และยังมีศาลระดับล่าง ได้แก่ District Courts Thana Courts และ Village Courts นอกจากนี้ ยังมีศาลพิเศษอื่น ๆ เช่น ศาลครอบครัว และศาลแรงงาน

พรรคการเมืองสำคัญ ได้แก่ 1) พรรคสันนิบาตอวามิ (Awami League-AL) ของอดีต นรม.เซค ฮาซีน่า 2) พรรคชาตินิยมบังกลาเทศ (Bangladesh National Party-BNP) ของนางคาเลตา เชีย และ 3) พรรค Jama'at-e-Islami (JI) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองเคร่งจาริต ทั้งนี้ สองพรรคแรกผลัดกันเป็นรัฐบาลและฝ่ายค้าน มาโดยตลอด โดยเมื่อฝ่ายหนึ่งเป็นรัฐบาล ฝ่ายค้านก็พยายามข่มขู่ประท้วงโศกนลัม ส่งผลให้นโยบายของชาติขาดความต่อเนื่อง

เศรษฐกิจ เศรษฐกิจบังกลาเทศเป็นระบบเศรษฐกิจการตลาด โดยพึ่งพาเศรษฐกิจหลัก 3 ภาค ได้แก่ ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (คิดเป็น 80% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด) และ ภาคบริการและแรงงานในต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญเรื่องเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีสหรัฐฯ เป็นผู้ลงทุนในลำดับต้น ๆ รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ควบคู่กับการส่งเสริมการส่งออก จุดแข็งของโครงสร้างเศรษฐกิจบังกลาเทศ คือ แรงงานและทรัพยากรธรรมชาติราคาถูก ซึ่งส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย

ปีงบประมาณ 1 ก.ค.-30 มิ.ย.

สกุลเงิน ตัวย่อสกุลเงิน : ตากา (Taka/BDT)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อดอลลาร์สหรัฐ : 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 119.67 ตากา

อัตราแลกเปลี่ยนต่อบาท : 1 บาท : 3.60 ตากา (ต.ค.2566)

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ (ปี 2567)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) : 459,290 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : 5.2%

ดุลบัญชีเดินสะพัด : ขาดดุล 65,580 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (มิ.ย.2567)

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : 2,784 ดอลลาร์สหรัฐ

แรงงาน : 78,260,000 ล้านคน

รายได้จากแรงงานบังกลาเทศในต่างประเทศ : 23,920 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2567)

อัตราการว่างงาน : 5.09%

อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย : 9.92%

ดุลการค้าระหว่างประเทศ : ขาดดุล 1,386.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

มูลค่าการส่งออก : 57,550 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (มิ.ย.2566)

สินค้าส่งออกสำคัญ : เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปอกระเจาและผลิตภัณฑ์ปอกระเจา รองเท้า สิ่งทอเบ็ดเตล็ด หมวก เส้นด้าย กระดาษ ผ้าทอ เครื่องหนัง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์

คู่ค้าสำคัญ : สหรัฐฯ เยอรมนี สหราชอาณาจักร สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี เนเธอร์แลนด์ อินเดีย ญี่ปุ่น โปแลนด์ แคนาดา และออสเตรเลีย

มูลค่าการนำเข้า : 85,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ต.ค.2567)

สินค้านำเข้าสำคัญ : เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ ฝ้าย เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องใช้ไฟฟ้า สัตว์ พืชผัก ัญพืช พลาสติก

คู่ค้าสำคัญ : จีน อินเดีย อินโดนีเซีย บราซิล มาเลเซีย สหรัฐฯ รัสเซีย และญี่ปุ่น

การทหาร กองทัพบังกลาเทศ ประกอบด้วย ทบ. ทร. และ ทอ. มีกำลังพลทั้งหมด 160,000 นาย

ทบ. มีกำลังพล 130,000 นาย ยุทโธปกรณ์สำคัญ ได้แก่ ทร.หลัก 644 คัน และ ถ.เบา 140 คัน ปืนใหญ่ 853 กระบอก ปืน ค.300 กระบอก บ.ขนส่ง 11 ลำ เครื่องยิงจรวดหลายลำกล้อง 22 เครื่อง จรวดแบบพื้นสู่อากาศ 21 เครื่อง และอากาศยาน 11 เครื่อง

ทร. มีกำลังพล 15,000 นาย ยุทโธปกรณ์สำคัญ ได้แก่ เรือฟรีเกต 4 ลำ เรือคอร์เวต 8 ลำ และ เรือตรวจการณ์นอกชายฝั่ง 6 ลำ มีฐานทัพเรืออยู่ในธากา จิตตะกอง แคปไตคุลนา และมังกลา

ทอ. มีกำลังพล 15,000 นาย ยุทโธปกรณ์สำคัญ ได้แก่ บ. 160 เครื่อง และ ฮ. 45 เครื่อง

นอกจากนี้ มีกองกำลังกึ่งทหาร 63,900 นาย แบ่งเป็นหน่วย รบภ. (Ansars) 20,000 นาย หน่วยเคลื่อนที่เร็ว 5,000 นาย กกล.ป้องกันชายแดน (Border Guard Bangladesh-BGB) 38,000 นาย และ หน่วยป้องกันชายฝั่ง 900 นาย

งบประมาณทางทหาร 3,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2567)

ปัญหาด้านความมั่นคง

1) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาลพรรค AL กับฝ่ายค้าน นำโดยพรรค BNP ซึ่งไม่มีแนวโน้มจะคลี่คลาย ส่งผลให้เกิดความวุ่นวายจากการชุมนุมประท้วงเป็นระยะ หลายครั้งเหตุการณ์บานปลายกลายเป็นเหตุรุนแรง ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ภาพลักษณ์ และการพัฒนาประเทศในระยะยาว

2) ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงจาจากเมียนมามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ค่ายผู้อพยพชาวโรฮิงจาในเมืองค็อกซ์ บาซาร์ มีสภาพแออัด และขาดแคลนอาหารสำหรับยังชีพ เนื่องจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees-UNHCR) และโครงการอาหารโลก (World Food Programme-WFP) ตัดงบประมาณ ขณะที่กระบวนการส่งกลับผู้อพยพชาวโรฮิงจาไปเมียนมาไม่คืบหน้า เนื่องจากเมียนมายังไม่ยินยอมให้สถานะพลเมืองแก่ชาวโรฮิงจา แต่ยังไม่สามารถยกเลิกข้อตกลงการส่งกลับผู้อพยพชาวโรฮิงจาที่ทำไว้กับบังกลาเทศ ทำให้ทั้งสองฝ่ายต้องเจรจาและร่วมกันแก้ไขปัญหาคืบต่อไป

3) ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงจานำไปสู่การขยายตัวของขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ เฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบนำพาผู้อพยพชาวโรฮิงจาไปประเทศที่ 3 และการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าที่ทวีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ทำกำไรสูง มีช่องทางลักลอบนำเข้าได้ง่าย (ผ่านด่านชายแดน 43 จุด) รวมทั้งมีการลักลอบผลิตยาบ้าอย่างกว้างขวางทั้งในฝั่งเมียนมา และในค่ายอพยพของชาวโรฮิงจาในบังกลาเทศ

4) ปัญหาการเป็นประเทศต้นทางและประเทศทางผ่านของขบวนการค้ามนุษย์ โดยแสวงประโยชน์จากผู้อพยพชาวโรฮิงจาและชาวบังกลาเทศที่มีฐานะยากจน ปัจจุบัน ชาวโรฮิงจาที่อาศัยอยู่ในค่ายอพยพในเมืองค็อกซ์ บาซาร์ พยายามหาช่องทางใหม่เพื่อลักลอบไปยังประเทศที่ 3 และได้ผลมากขึ้น โดยหันไปใช้เส้นทางทางบกและทางอากาศ ทำให้ฤดูกาลไม่เป็นอุปสรรคในการเดินทางอีกต่อไป

5) ปัญหาการบ่มเพาะและเผยแพร่แนวคิดรุนแรงในกลุ่มเยาวชน โดยปรากฏข่าวสารเกี่ยวกับกลุ่มมุสลิมที่มีแนวคิดรุนแรงและนิยมกลุ่ม Islamic State (IS) ในบังกลาเทศ รวมทั้งปรากฏข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับขบวนการของสมาชิกกลุ่มอัลกออิดะฮ์ในอนุทวีปอินเดีย (Al Qaeda in the Indian Subcontinent-AQIS)

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ บังกลาเทศเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศ และกลุ่มความร่วมมือรวม 62 แห่ง อาทิ UN OIC SAARC และ BIMSTEC

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลบังกลาเทศมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรเผยแพร่และอำนวยความสะดวกด้านเอกสารวิจัย โดยมีสภาวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีแห่งชาติเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทบพทบพบาท และกำหนดทิศทางของการวิจัยและพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การขนส่งและโทรคมนาคม มีท่าอากาศยาน 18 แห่ง ใช้การได้ดี 16 แห่ง ท่าอากาศยานนานาชาติ Shahjalal International หรือ Zia International ในกรุงธากา และ Shah Almanat ในเมืองจิตตะกอง เส้นทางรถไฟระยะทาง 2,460 กม. ถนนระยะทาง 21,269 กม. และมีการเดินทางโดยเรือข้ามฟากในแม่น้ำสายต่าง ๆ ที่ไหลผ่านบังกลาเทศกว่า 200 สายไปออกปากอ่าวเบงกอล และมีท่าเรือสำคัญอยู่ที่เมืองจิตตะกอง และเมือง Mongla ด้านการโทรคมนาคม มีโทรศัพท์พื้นฐานให้บริการ 766,183 เลขหมาย (ปี 2560) โทรศัพท์เคลื่อนที่ 135,981,846 เลขหมาย (ปี 2560) รหัสโทรศัพท์ +880 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 80,483,000 คน (ปี 2560) บัญชีผู้ใช้เฟซบุ๊ก 28 ล้านบัญชี (ปี 2560) รหัสอินเทอร์เน็ต .bd

การเดินทาง สายการบินไทยและบางกอกแอร์เวย์มีเที่ยวบินตรงกรุงเทพฯ-ธากาททุกวัน และยังมีสายการบินของบังกลาเทศและประเทศอื่นที่บินตรงจากไทย คือ พิมานแอร์ รีเจนต์แอร์ ให้บริการเส้นทางสำคัญ ได้แก่ กรุงเทพฯ-ธากา กรุงเทพฯ-จิตตะกอง และกรุงเทพฯ-ค็อกซ์ บาชาร์ เวลาที่บังกลาเทศช้ากว่าไทย 1 ชม. ทั้งนี้ ชาวบังกลาเทศยังคงนิยมใช้บริการของการบินไทยมากที่สุด แม้ว่าจะมีราคาสูงกว่า ทำให้เที่ยวบินของการบินไทยเต็มทุกเที่ยวบิน นักท่องเที่ยวไทยสามารถขอรับการตรวจลงตรา เพื่อเดินทางไปยังบังกลาเทศได้ที่ สอท. บังกลาเทศ ณ กรุงเทพฯ

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

1) การบริหารประเทศของรัฐบาลรักษาการ ภายใต้การนำของนาย Muhammad Yunus ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าที่ปรึกษารัฐบาล (ฐานะเทียบเท่า นรม.บังกลาเทศ) แทนเชค ฮาซีนา อดีต นรม.ที่อยู่ระหว่างลี้ภัยในอินเดีย โดยมีประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การเร่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบังกลาเทศดีขึ้นโดยเร็ว ซึ่งหากสถานการณ์การเมืองกลับสู่ภาวะปกติแล้ว รัฐบาลรักษาการต้องจัดการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรัฐบาลชุดใหม่ ซึ่งพรรคการเมืองสำคัญที่มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง คือ พรรค Bangladesh Nationalist Party (BNP) เนื่องจากกระแสนิยมของพรรค Awami League (AL) ซึ่งชนะการเลือกตั้งทั่วไปอย่างท่วมท้นเมื่อ ม.ค.2567 น่าจะลดลงอย่างมาก หลังเกิดการชุมนุมประท้วงขับไล่เชค ฮาซีนา จนต้องพ้นวาระการดำรงตำแหน่งจากการปราบปรามผู้ชุมนุม

2) การขอตัวเชค ฮาซีนา อดีต นรม. และประธานพรรค AL จากอินเดีย เพื่อนำตัวกลับไปดำเนินคดีที่บังกลาเทศ ในข้อหาอาชญากร จากการออกคำสั่งให้ตำรวจปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงจนมีผู้เสียชีวิตกว่า 1,000 คน เมื่อ ก.ค.-ส.ค.2567 อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มที่อินเดียจะปฏิเสธการส่งตัว แม้จะมีข้อตกลงส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน โดยอ้างว่าเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งนี้ หากอินเดียปฏิเสธจะส่งผลให้

กระแสต่อต้านพรรค AL และอินเดียของชาวบังกลาเทศเพิ่มขึ้น กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบังกลาเทศกับอินเดีย

3) การแก้ไขปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงจาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์สู้รบในรัฐยะไข่ เมียนมา จากเดิมที่มีผู้อพยพชาวโรฮิงจาที่ค่ายผู้อพยพในเมืองค็อก บาซาร์ และที่เกาะบาซาน ชาร์ มากกว่า 1.2 ล้านคน (มีสถานะเป็นผู้ลี้ภัยของ UNHCR จำนวน 994,124 คน) ซึ่งบังกลาเทศประกาศว่า ไม่สามารถดูแลผู้อพยพชาวโรฮิงจาที่หลบหนีเข้าไปยังบังกลาเทศเพิ่มเติม รวมทั้งขาดแคลนงบประมาณสำหรับดูแลผู้อพยพที่มีอยู่เดิม เนื่องจาก UN ลดงบประมาณ ทั้งนี้ บังกลาเทศพยายามแก้ไขปัญหาด้วยการเรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศกดดันให้เมียนมาเริ่มกระบวนการส่งกลับผู้อพยพชาวโรฮิงจาตามข้อตกลง

ความสัมพันธ์ไทย-บังกลาเทศ

ไทยกับบังกลาเทศสถาปนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการเมื่อ 5 ต.ค.2515 และมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในกรอบความร่วมมือภูมิภาคและในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ อาทิ UN ACD ARF และ ASEM โดยไทยให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่บังกลาเทศมาโดยตลอด กับยินดีที่บังกลาเทศสนใจจะยกระดับเป็นประเทศคู่เจรจาอาเซียน และเข้าร่วมระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) ตลอดจนกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-คงคา (Mekong-Ganga Cooperation) ส่วนบังกลาเทศให้ความสำคัญกับไทยในฐานะประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้บังกลาเทศเป็นมิตรประเทศในเอเชียใต้ที่ให้การสนับสนุนไทยในเวทีองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of Islamic Cooperation-OIC) ด้วยดีเสมอมา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการแก้ไขปัญหาโรฮิงจา

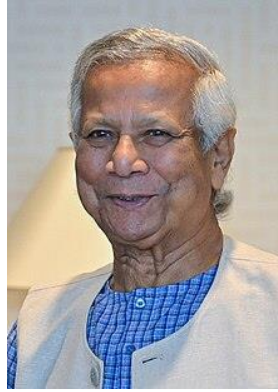
ปริมาณการค้าไทย-บังกลาเทศมีแนวโน้มลดลง เมื่อปี 2565 ลดลง 2.50% เทียบปี 2564 คิดเป็นสัดส่วนการค้า 0.21% ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยไทยได้ดุลการค้า 1,087.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในห้วงปี 2561-2565 การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ย 1,148.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2566 (ม.ค.-มิ.ย.) การค้ารวมระหว่างไทยกับบังกลาเทศ มีมูลค่า 511.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 31.22% จากช่วงเดียวกันของปี 2565 อย่างไรก็ดี กระทรวงพาณิชย์ของทั้งสองฝ่ายสนับสนุนให้มีการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement-FTA) เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ซึ่งตามกระบวนการแล้วจำเป็นต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง โดยจะเริ่มจากการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTA ไทย-บังกลาเทศก่อน

บังกลาเทศเป็นตลาดใหม่ที่มีศักยภาพทั้งทางการค้าและการลงทุน มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเฉลี่ย 6% ต่อปี มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะปอกระเจา ฝ้าย และชา ปริมาณการค้าไทย-บังกลาเทศ ห้วง ม.ค.-ก.ย.2567 มีมูลค่า 29,475.87 ล้านบาท โดยไทยส่งออกจำนวน 27,259.61 ล้านบาท สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป สิ่งทอ และเม็ดพลาสติก และนำเข้าสินค้าจากบังกลาเทศคิดเป็นมูลค่า 2,216.26 ล้านบาท สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สินแร่ โลหะ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป ส่วนการเจรจาความตกลง

การค้าเสรี (Free Trade Agreement-FTA) เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน อยู่ระหว่างการเริ่มต้น โดยไทยลงนามบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding-MOU) กับบังกลาเทศ เพื่อแสดงเจตจำนงเริ่มการเจรจา FTA เมื่อ 26 เม.ย.67

ข้อตกลงสำคัญระหว่างไทยกับบังกลาเทศ ได้แก่ ความตกลงทางการค้า (ปี 2520) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการประมง (ปี 2521) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม การศึกษา และวิทยาศาสตร์ (ปี 2522) ความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน (เม.ย.2540) ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (ปี 2545) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจัดตั้งสภาธุรกิจร่วมไทย-บังกลาเทศ (ปี 2545) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางการเกษตร (ปี 2555) และการจัดตั้งกลไกการหารือทวิภาคีระหว่างกต.ไทยกับบังกลาเทศ (ปี 2555)

มุฮัมหมัด ยูนุส
(Muhammad Yunus)

ตำแหน่ง	หัวหน้าทีปรีการัฐบาลรักษาการ (เทียบเท่าตำแหน่ง นรม.บังกลาเทศ)
เกิด	28 มิ.ย.2483 (อายุ 85 ปี/ปี 2568) ที่หมู่บ้านบาธัว เมืองจิตตะกอง เป็นบุตรคนที่ 3 จากพี่น้องทั้งหมด 9 คน ของนายฮัจจี มุฮัมหมัด ตูลา มีอา ซอว์ดาการ์ ซึ่งประกอบอาชีพช่างอัญมณี และนางโซเฟีย คาคุน
สถานภาพ	
ปี 2513	- สมรสกับ น.ส.Vera Forostenko ที่สหรัฐฯ โดยมีบุตรสาว 1 คน ชื่อ Monica Yunus (เกิดเมื่อปี 2522)
ไม่ระบุปี	- สมรสกับ น.ส.Afrozi Yunus นักวิจัยด้านฟิสิกส์ ที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ โดยมีบุตรสาว 1 คน ชื่อ Deena Afroz Yunus (เกิดเมื่อปี 2529)
การศึกษา	
ปี 2503	- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยธากา
ปี 2504	- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยธากา
ประวัติการทำงานและการเมือง	
ปี 2504	- ทำงานที่สำนักเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธากา ก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ วิทยาลัยจิตตะกอง
ปี 2512	- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลต์ ที่สหรัฐฯ (ทุนฟูลไบรท์) - เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัย Middle

ปี 2514

- Tennessee State ในเมือง Murfreesboro รัฐเทนเนสซี
- ในช่วงสงครามปลดปล่อยบังกลาเทศ นาย Muhammad Yunus ได้ก่อตั้งคณะกรรมการพลเมืองในเมือง Nashville รัฐเทนเนสซี จัดพิมพ์จดหมายข่าวชื่อ Bangladesh Newsletter และบริหารศูนย์ข้อมูลบังกลาเทศในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ร่วมกับชาวบังกลาเทศคนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในสหรัฐฯ เพื่อระดมการสนับสนุนการปลดปล่อยปากีสถานตะวันออก และลือบบี้รัฐสภาสหรัฐฯ เพื่อให้ยุติความช่วยเหลือทางทหารแก่ปากีสถาน
- เดินทางกลับบังกลาเทศและทำงานที่แผนกเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยจิตตะกอง โดยมีส่วนร่วมก่อตั้งโครงการเศรษฐศาสตร์ชนบท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิชาการของแผนก

ปี 2526

6 ส.ค.2567

- ก่อตั้งธนาคารกรามีน (ธนาคารหมู่บ้าน) เพื่อให้สินเชื่อรายย่อยแก่ผู้ยากไร้
- ได้รับการเสนอชื่อจากประธานาธิบดี Mohammed Shahabuddin ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าที่ปรึกษารัฐบาลรักษาการของบังกลาเทศ โดยยอมตามข้อเรียกร้องของนักศึกษา หลังการลาออกของเซค ฮาซีนา อดีต นรม.

ข้อมูลที่น่าสนใจ

- ธนาคารกรามีนมีโครงการสินเชื่อรายย่อยสำหรับผู้ยากไร้ โดยผู้ได้รับความช่วยเหลือส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่ไม่มีหลักทรัพย์ เพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพและสร้างรายได้
- ก่อตั้งบริษัทหลายแห่งในบังกลาเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ Grameen Phone (บริษัทโทรศัพท์เคลื่อนที่) Grameen Shakti (บริษัทพลังงาน) Grameen Fund (บริษัทร่วมทุนเพื่อสังคม) Grameen Textile (สิ่งทอ) Grameen Knitwear (เสื้อผ้า) Grameen Education, Grameen Agriculture, Grameen Fisheries and Livestock, Grameen Business Promotion, Grameen Danone Foods Ltd และ Grameen Healthcare Services
- ได้รับรางวัลโนเบลเมื่อปี 2549 รางวัล Ramon Magsaysay รางวัล World Food Prize รางวัล Sydney Peace Prize และรางวัล Independence Day Award (2530) ซึ่งเป็นรางวัลระดับชาติสูงสุด นอกจากนี้รัฐบาลบังกลาเทศยังได้ออกแสดมปีที่ระลึก เพื่อเป็นเกียรติแก่นายมุฮัมหมัด ยูनुส ที่ได้รับรางวัลโนเบล

คณะรัฐมนตรีรักษาการบังกลาเทศ

ประธานาธิบดี	Mohammed Shahabuddin
หัวหน้าทีปรีการัฐบาลรักษาการ (เทียบเท่า นรม.)	Muhammad Yunus
สำนักงานกำลังพล	Muhammad Yunus
สำนักงานคณะรัฐมนตรี	Muhammad Yunus
รมว.กระทรวงกลาโหม	Muhammad Yunus
รมว.กระทรวงการบินพลเรือนและการท่องเที่ยว	Muhammad Yunus
รมว.กระทรวงรัฐประศาสนศาสตร์	Muhammad Yunus
รมว.กระทรวงการต่างประเทศ	Md. Touhid Hossain
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Jahangir Alam Chowdhury
รมว.กระทรวงการคลัง	Salehuddin Ahmed
รมว.กระทรวงพาณิชย์	Salehuddin Ahmed
รมว.กระทรวงเกษตร	Jahangir Alam Chowdhury
รมว.กระทรวงกิจการจิตตะกอง	Supradip Chakma
รมว.กระทรวงกิจการวัฒนธรรม	Asif Nazrul
รมว.กระทรวงการจัดการและบรรเทาสาธารณภัย	Faruk-e-Azam
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ	Wahiduddin Mahmud
รมว.กระทรวงสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	Rizwana Hasan
รมว.กระทรวงสวัสดิการและการจ้างงานในต่างประเทศ	Asif Nazrul
รมว.กระทรวงการประมงและปศุสัตว์	Farida Akhter
รมว.กระทรวงอาหาร	Muhammad Yunus
รมว.กระทรวงสาธารณสุขและครอบครัว	Nurjahan Begum
รมว.กระทรวงการเคหะและโยธาธิการ	Adilur Rahman Khan
รมว.กระทรวงข่าวสารและการแพร่ภาพกระจายเสียง	Nahid Islam
รมว.กระทรวงอุตสาหกรรม	Adilur Rahman Khan
รมว.กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน	Asif Mahmud
รมว.กระทรวงที่ดิน	A. F. Hassan Ariff
รมว.กระทรวงกฎหมาย ยุติธรรม และกิจการรัฐสภา	Asif Nazrul
รมว.กระทรวงกิจการสงครามปลดปล่อย	Faruk-e-Azam
รมว.กระทรวงการปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาชนบทและสหกรณ์	A. F. Hassan Ariff
รมว.กระทรวงการวางแผน	Wahiduddin Mahmud
รมว.กระทรวงประถมศึกษาและศึกษามวลชน	Bidhan Ranjan Roy

รมว.กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ	Nahid Islam
รมว.กระทรวงพลังงานและทรัพยากร	Muhammad Fouzul Kabir Khan
รมว.กระทรวงกิจการรถไฟ	Muhammad Fouzul Kabir Khan
รมว.กระทรวงกิจการศาสนา	A F M Khalid Hossain
รมว.กระทรวงการขนส่งทางบกและสะพาน	Muhammad Fouzul Kabir Khan
รมว.กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	Salehuddin Ahmed
รมว.กระทรวงการขนส่งสินค้า	M Sakhawat Hossain
รมว.กระทรวงสวัสดิการสังคม	Sharmeen Murshid
รมว.กระทรวงสิ่งทอและปอกระเจา	M Sakhawat Hossain
รมว.กระทรวงทรัพยากรน้ำ	Rizwana Hasan
รมว.กระทรวงกิจการสตรีและเด็ก	Sharmeen Murshid
รมว.กระทรวงเยาวชนและกีฬา	Asif Mahmud

(ต.ค.2567)